www.svoboda-news.com

Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 231. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 6, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 6-го ГРУДНЯ 1995 р. Ч. 231. РІК CII.

ДЕЛЕҐАЦІЯ БОЛГАРІЇ ВІДВІДАЛА УКРАЇНУ

Київ (Р. Р.). — Тут 28-30-го листопада перебувала делегація національних зборів Болгарії, очолювана головою зборів Влаговестом Сендовим.

У перший день гостей прийняв голова Верховної Ради України Олександер Мороз, який позитивно оцінив закріплення в Болгарії парляментарної форми правління.

Б. Сендов підтвердив, що функції президента в Болгарії суворо обмежено, він не має права на законодавчу ініціятиву і є „символом єдности нації". Натомість парлямент має основні функції з управління державою і йому підпорядковано уряд.

Сторони погодилися, що проблеми, пов'язані з санкціями проти Югославії, треба вирішувати спільно. Вирішено також відновити постачання вугілля з України для потреб Болгарії та поглиблювати іншу співпрацю.

Голова болгарського парляменту повідомив, що після зняття з Югославії санкцій Ради безпеки ООН, уряд Болгарії ухвалив рішення про припинення санкцій Болгарії проти Югославії, зокрема, щодо продажу зброї. До Парляментської асамблеї Чорноморського економічного співробітництва (ПАЧЕС) Болгарія не приєднується, оскільки прагне сконцентрувати увагу на вході до европейських структур і на поглибленні економічних зв'язків, не входячи у політичні союзи типу ПАЧЕС.

Протилежну точку зору з цього питання висловив голова українського парляменту О. Мороз. На його думку, „участь у ПАЧЕС дає змогу забезпечувати правну основу для задоволення економічних інтересів". О. Мороз і Б. Сендов констатували, що у всьому іншому їхні інтереси і становища сходяться і тому треба активніше співпрацювати на парляментарному рівні.

На зустрічі з прем'єр-міністром України Євгеном Марчуком голова болгарського парляменту зазначив, що Болгарія не поспішає декларувати свої наміри щодо вступу в НАТО, доки остаточно не визначаться критерії поширення союзу. Знову йшлося про відновлення постачання вугілля для болгарських підприємств та про фінансування Болгарією відкриття болгарської гімназії у місті Болград Одеської Области. Ці питання остаточно буде узгоджено під час приїзду в Україну прем'єр-міністра Болгарії Жана Віденова.

Є. Марчук зазначив, що головними у відносинах України й Болгарії мають стати організаційні заходи для активізації економічних зв'язків, зокрема праці міжурядової комісії. Марчук наголосив на доцільності створення спільного українсько-болгарського банку для взаєморозрахунків між державами. Навесні цього року Національний Банк України передав з цього приводу пропозиції Центральному банкові Болгарії, але відповіді не отримав. Великі перспективи бачить Є. Марчук у співпраці України і Болгарії у військово-технічній галузі.

Сторони були одностайні в тому, що Україна і Болгарія мають добрі потенційні можливості для інтенсивної співпраці. Тим більше, що досвід таких зв'язків уже був у роки СССР. Вирішено створити двосторонні комісії, які б підготували проєкти торговельно-економічної та іншої співпраці.

На пресовій конференції по закінченні зустрічі Є. Марчук зазначив, що після розпаду СССР залишилося багато проблем, як Чорнобиль, понівечена промисловість тощо, але Україна ці проблеми вирішує і вона вже вийшла на той шлях, який виведе її з нинішнього стану. Певні кроки в цьому напрямку уже зроблено: стримано інфляцію, стабілізовано грошову одиницю. Україна цього року починає працювати без зовнішніх боргів. Все це є свідченням поступового виходу з економічної кризи. Цьому процесові сприятиме також і економічна співпраця з іншими країнами, зокрема з Болгарією.

НАТО ПІДТВЕРДИВ ВАЖЛИВІСТЬ УКРАЇНИ

Брюссель (УНІАР). — Тут у понеділок, 4-го грудня, у штаб-квартирі НАТО закінчилася зустріч міністрів оборони країн-учасниць Північно-атлантичного оборонного союзу.

Міністри оборони обговорили між іншим дальший розвиток відносин між НАТО і Україною. Це питання відображено у 12-му пункті спільного комюніке, підписаному міністрами оборони країн-учасниць НАТО. В ньому, між іншим, говориться: „Відзначаючи бажання дальшого розвитку взаємовідносин зі всіма новими незалежними державами, ми ще раз підкреслюємо важливість ролі України у безпеці та стабільності в Европі. Ми задоволені ухваленням Україною та НАТО індивідуальної програми 'Партнерство для миру'. У майбутньому будемо розвивати стосунки між альянсом і Україною, керуючись домовленнями, досягнутими 14-го вересня в Брюсселі в штаб-квартирі НАТО".

Головнокомандуючий військ Естонії зрезиґнував

Таллінн, Естонія. — Колишній полковник американської армії Александер Айнзайн, якого запрошено на пост головнокомандуючого військ незалежної Естонії, був примушений зрезиґнувати через політичні непорозуміння з міністром оборони.

Президент Естонії Ленарт Мері повідомив, що попрохав генерала А. Айнзайна уступити зі становища головнокомандуючого збройних сил Естонії з уваги на його публічну суперечку з міністром оборони Андрусом Увелом.

(Закінчення на стор. 4)

У МАДРИДІ ПІДПИСАНО ТРАНСАТЛАНТИЧНИЙ ДОГОВІР

Мадрид, Еспанія. — Минулої неділі в еспанській столиці Европейський союз і З'єднані Стейти Америки підписали документ під назвою „Трансатлантичний порядок денний".

Свої підписи під документом поставили президент Билл Клінтон, голова Европейської комісії Жак Сантер і прем'єр-міністер Еспанії Філіпе Гонзалєз, оскільки Еспанія якраз тепер головує в ЕС. Цей документ замінив угоду про стосунки між ЕС і ЗСА від 23-го грудня 1990 року і охопив широке коло питань співробітництва. Де-які зі 120 точок пакету ще мусять набути більш конкретної форми і стати осібними договорами та угодами.

Президент Б. Клінтон підкреслив, що завдяки тісному співробітництву у торгівлі та питаннях безпеки і оборони обидві сторони зможуть зміцнити економіку і спільними зусиллями розв'язати конфлікти у Боснії і на Близькому Сході. Б. Клінтон також вважає, що американсько-европейські взаємини повинні й далі поглиблюватися і заторкувати такі питання, як захист демократії, боротьба з міжнародною злочинністю, охорона довкілля і проблема АІДС.

Трансатлантичний документ став вислідом переговорів, які тривали п'ять місяців. Як припускають спостерігачі, це є спробою зформувати найбільшу у світі зону вільної торгівлі. Президент Б. Клінтон сказав, що угода „створює трансатлантичний ринок, де будуть поступово і неухильно понижуватися пороги для торгівлі, інвестицій і комерції".

На думку Ф. Гонзалєза, угоду можна поширити приєднанням до неї Канади, Норвеґії та Ісляндії. Дві останні країни не є членами Европейського союзу.

Л. Кравчук виступив з нагоди 1-го грудня

Київ (УНІАР). — Колишній Президент України Леонід Кравчук виступив 1-го грудня на пресовій конференції з нагоди четвертої річниці всеукраїнського референдуму про незалежність. Він оцінив ту подію як історичну не лише для України, а й для цілого світу. Волевиявлення українського народу, сказав він, фактично поклало кінець совєтській імперії й кардинально змінило всю ситуацію в Европі.

За короткий час, сказав колишній Президент, Україна стала повноцінною державою з власною мовою, культурою, політикою, дипломатією, збройними силами, кордонами, одною з перших увійшла до Ради Европи й приєдналася до програми НАТО "Партнерство для миру".

Головні завдання, які, на думку Л. Кравчука, стоять сьогодні перед Україною, — це утвердження національної ідеї, організація конституційного ладу та здійснення економічних реформ.

Інтелектуали вимагають захисту авторських прав

Харків. — Науковці Харкова звернулися меморандумом до урядових органів, вимагаючи захистити їхні авторські права на унікальні, конкурентоспроможні винаходи і проєкти.

Як зазначають автори меморандуму, західні організації обкрадають українських винахідників, скуповуючи дешево праці українських фахівців, а керівництво України не може знайти часу для захисту людей інтелектуальних професій.

Інститут випрацював плян прийняття конституції

Київ (Р.Р.). — Тут у четвер, 30-го листопада, аґенство УНІАН повідомило, що Інститут законодавства при Верховній Раді України випрацював проєкт закону України про порядок прийняття нової конституції.

Законопроєктом передбачено, що після схвалення проєкту конституції більшістю Конституційної комісії він має бути розглянений Верховною Радою. Після обговорення в першому читанні Верховна Рада повинна прийняти чотири варіянти рішення: прийняття проєкту конституції за основу і підготова його до другого читання; передача проєкту на повторне опрацювання Конституційній комісії з визначенням терміну для цього; передача проєкту конституції науково-дослідним установам, визначеним Верховною Радою, на науково-юридичну експертизу та на повторний розгляд у першому читанні з урахуванням експертних висновків, в тому числі закордонних; про відхилення проєкту конституції, поданого Конституційною комісією, та прийняття рішення щодо порядку дальшої праці над проєктом. В цьому разі Верховна Рада визначає основні положення, принципи, критерії, яким має відповідати дороблений проєкт.

Якщо парлямент відхилить проєкт конституції, то він має визначити окремі принципові положення проєкту, які потребують узгодження з Президентом або винесення на всенародний референдум.

Всеукраїнський референдум з питань прийняття рішень про основний зміст конституції призначає Верховна Рада за погодженням з Президентом. У відсутності такої згоди парлямент двома третинами голосів депутатів призначає референдум. Рішення такого референдуму є обов'язковим для врахування при опрацюванні остаточного проєкту конституції.

На всеукраїнський референдум за остаточним проєктом конституції може бути винесено лише проєкт конституції, ухвалений Верховною Радою двома третинами голосів та узгоджений з Президентом.

Проєкт конституції вважається прийнятим, якщо за нього проголосують не менш як половина громадян України, внесених до списків на голосування (як варіянт — понад дві третини громадян, що взяли участь у голосуванні).

Конституція України, в разі її прийняття, набирає чинности 60 днів після референдуму.

Л. Кучма прийняв делеґацію українців Придністров'я

Київ (Р. Р.). — Минулого тижня Президент України Леонід Кучма прийняв делеґацію Спілки Українців Придністров'я, очолювану головою Олександром Бутом.

Під час зустрічі обговорено проблеми, які постали перед 600,000 етнічних українців у Молдові, про забезпечення їхніх національно-культурних потреб. Порушувалося також питання розвитку і поглиблення економічних, міжгалузевих та кооперативних зв'язків між порідненими містами, підприємствами і виробничими колективами.

Президент Кучма підтвердив готовість України допомагати українцям Молдови і також активно працювати з миротворчою місією та обороняти територіяльну цілісність і державний суверенітет Молдови, з якою розвивати добросусідські взаємини.

Інтерв'ю Л. Кучми англійським журналістам викликало відгомін

Київ (Р.Р.). — У четвер, 30-го листопада, київські часописи „Ведомості" та „Кіевскіе Ведомості" надрукували інформацію під заголовком „Прес-секретар Президента дав пояснення". Як сказано у замітці, в розмові з журналістами газети „Файненшел Таймс" Президент України Леонід Кучма зазначив, що для України і для Европи в цілому є спільна небезпека: відродження націоналізму в Росії.

Для зупинення дальшого розвитку геґемоністських прагнень Москви, найбільшою гарантією може бути підтримка України з боку західніх держав, зазначив Президент Кучма. „Без України 'велика Росія' неможлива, тому з усіх точок зору незалежна, економічно сильна Україна, географічно розташована в центрі Европи, є вузлом стабільности всього европейського континенту", — сказав Президент України.

Як пишуть автори замітки, такої ж думки дотримуються впливові політики інших держав, занепокоєні можливим поворотом подій після грудневих виборів у Росії. Про це ж говорив і Президент ЗСА Билл Клінтон під час відвідин України, наголосивши, що стабільна і суверенна Україна — одна із важливих цілей американської зовнішньої політики.

Англійських журналістів цікавило ставлення Л. Кучми до поширення НАТО. Відповідь була, що Україна не заперечує проти приєднання до бльоку низки східньоевропейських країн, але ще не визначилася остаточно щодо свого приєднання. Сьогодні, на думку Президента, Україні було б нереально намагатися вступити в цю організацію.

„Я — прагматик і добре усвідомлюю, що НАТО не знемагає в очікуванні України. І якщо я завтра скажу, що хочу вступити до НАТО, ніхто на Заході не буде від цього в захопленні", — зазначив голова української держави. Однак, щодо так званого „ташкентського бльоку, який хоче створити Росія, Л. Кучма має чітке становище. Він уважає, що недаремно усі хочуть приєднатися до НАТО і ніхто — до ташкентського бльоку. Л. Кучма уважає, що з Росією треба співпрацювати, але „це не означає, що ми повинні їй довіряти".

Журналісти „Файненшел Таймс" зробили висновок, що Президент України намагається визначити грань між партнерством з Росією і партнерством із Заходом.

Коментуючи цю публікацію, голова Пресової Служби Президента Дмитро Марков зазначив, що розмова протягом 30 хвилин у англійській пресі була подана не у формі інтерв'ю, а у формі статті, де мало прямих цитат Президента. Переважно це коментарі та інтерпретація журналістів, які внесли у матеріял більше власних думок.

В Україні

Обкрадають Україну

КИЇВ. — На засіданні Координаційного комітету боротьби з організованою злочинністю при Президенті України мова йшла про серйозні недоліки в організації торгівлі чорними металями. Продовжується практика укладання контрактів між Міністерством Промисловости України та фірмами сумнівного характеру. Закордонні партнери заборгували металюрґійним підприємствам України 45 млн. дол.

Шукають шляхів для повернення валюти в Україну

КИЇВ. — Уряд доручив Міністерству Внутрішніх Справ, Генеральній прокуратурі та Службі Безпеки України дати звіт щодо розслідування понад 150 кримінальних справ, пов'язаних із незаконним перебуванням валюти за межами України. Голова урядової комісії з питань повернення валюти Василь Дурдинець намагається з'ясувати наскільки ефективно розслідуються ці справи.

Україна забруднюється отрутохемікаліями

КИЇВ. — Міністер Охорони Довкілля Юрій Костенко повідомив, що в Україні є 2,600 звалищ відходів, де накопичено 4 блн. тонн промислових відпадків, в тому числі 10.7 млн. тонн отрутохемікалій, непридатних для використання. За словами міністра, в Україні щороку нагромаджується 730,000 тонн токсичних відходів, а спеціяльних полігонів для їх зберігання та утилізації немає. 70 відсотків з існуючих звалищ утворено стихійно, без дозволу відповідних органів.

О. Мороз знає як перебороти економічну кризу

КИЇВ. — Під час круглого стола „Ринкові реформи в Україні і роля парляменту у формуванні законодавчої бази для її проведення" голова Верховної Ради Олександер Мороз зазначив, що побореня економічної кризи неможливе без конституційного оформлення „гарантій скористатися політичною владою тим, хто її візьме". За його словами, у проєкті конституції такі гарантії не закріплені, „оскільки не закладено противаг і стримувань між виконавчою і законодавчою гілками влади".

Воєнна доктрина потребує перегляду

КИЇВ. — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз на пресовій конференції 29-го листопада сказав, що воєнна доктрина України потребує уточнення з огляду на сьогоднішні події та відносини з іншими державами, зокрема, у зв'язку з „подіями в Югославії і ставленням до них НАТО в цілому і ЗСА зокрема". Проголошення позаблоковости України було доцільним у 1991 році, а сьогодні О. Мороз вважає за доцільне переглянути структури збройних сил. На думку голови українського парляменту, альянс НАТО порушив принципи своєї діяльности, оскільки Північно-Атлантичний бльок „не має актів, які дозволяли б його військовим структурам брати участь у врегулюванні воєнних конфліктів у світі".

День України відбувся в Голляндії

КИЇВ. — Пресова служба Міністерства закордонних справ повідомила, що в голляндському місті Девентер 25-го листопада пройшов День України, підготовлений організацією „Спільна плятформа для співпраці між Голляндією і Україною" відбулися зустрічі за круглим столом, під час яких обговорено питання економічного, культурного і гуманітарного співробітництва між Україною і Голляндією. Спеціяльна фотовиставка допомогла учасникам зустрічі ознайомитися з державним устроєм, суспільним життям, економікою і культурою сучасної України. Виступив фолкльорний танцювальний ансамбль „Русалка".

В АМЕРИЦІ

У НЕДІЛЮ, 3-ГО ГРУДНЯ, у Москві, американський тенісист Піт Сампрас перемогою 6-2, 6-4, 7-6 (7- 4) над росіянином Євгенієм Кафельніковим здобув для американської тенісової дружини світовий чемпіонат. А нагородою за цю перемогу — це повернення Чаші Дейвиса назад до ЗСА. П. Сампрас, якого росіяни уважали не надто загрожуючим змагуном на глиняному корті, виявився першорядним суперником. Членами американської тенісової дружини були: Джім Курієр, Андре Агассі, Піт Сампрас, Тодд Мартін і капітан Том Галліксон.

З ПІДТРИМКОЮ ФЕДЕРАЛЬНОЇ аґенції охорони довкілля стейтові та місцеві офіційні чинники у багатьох містах країни розпочали оновлення тисяч акрів індустріяльних нерухомостей, що лежали покинуті на призволяще. Більшість цих занедбаних індустріяльних ділянок у північно-східніх і центральних стейтах країни лежали облогом, бо власники боялися можливих судових оскаржень щодо занечищення довкілля. Сьогодні з допомогою державних чинників ці занедбані ділянки знову стають індустріяльними забудовами, де відновлюється легка індустрія, а з тим і надії окремих занепалих громад.

ВПРОДОВЖ ПЕРШИХ ДВОХ років свого урядування президент Билл Клінтон не втішався надто великою прихильністю виборців і всі опити вказували на те, що народ не є вдоволений з його керівництва державою. Такої думки були і громадяни стейту Мишиген, а зокрема середньо заробіткового населення місцевости Лінкольн Парку. Одначе останнім часом ситуація змінилася і 52 відсотки опитуваних заявили, що Б. Клінтон вив'язується зі своїх обов'язків. Виявляється, що причиною такого звороту стали пропоновані республіканцями не надто ясні зміни у медичному та громадському забезпеченнях. Це дуже турбує республіканців, які переживають, щоб це не поширилось по цілій країні.

У СВІТІ

ООН ПРОГОЛОСИЛА Міжнародний день дії проти АІДС. Його метою є ознайомити населення плянети зі способами захисту від „чуми XX сторіччя", якою щоденно заражуються понад 60,000 осіб. Від початку 70-их років від цієї хвороби вже вмерло 4 мільйони осіб. Згідно з даними Світової організації охорони здоров'я, тепер у світі кількість носіїв вірусу АІДС перевищує 14 млн. осіб, серед них понад 8 млн. чоловіків і 6 млн. жінок. Найбільше жертв АІДС — в Африці, однак в останні роки ситуація дуже погіршилася в Східній Европі і незалежних державах, що виникли після розпаду совєтської імперії. Там уже налічується 50,000 заражених вірусом АІДС. Особлива проблема полягає в тому, що половина всіх випадків зараження припадає на молодь у віці 15—24 роки.

ПОВІДОМЛЕННЯ
членам і відділам УНСоюзу

Повідомляємо членів і відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від відділів

не пізніше, як вполудне 22-го ГРУДНЯ 1995 РОКУ.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1995 рік. З уваги на це, закликаємо всіх членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у П'ЯТНИЦЮ, 22-го ГРУДНЯ 1995 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Чи допоможе Б. Клінтонові Боснія?

Телевізійний виступ президента Билла Клінтона позаминулого понеділка, в якому він звернувся до громадян З'єднаних Стейтів і законодавців зі закликом схвалити його плян післати у Боснію 20,000 американських вояків для підтримання миру між сербами, хорватами і боснійськими мусулманами, викликав потік статтей як в місцевій, так і в світовій пресі. І в цьому нема нічого дивного, адже проблема миру в колишній Югославії давно турбує не лише її сусідів — країни Европи, але й З'єднані Стейти Америки, які покликані бути лідером демократичного світу.

Звертаючись до громадян країни, Б. Клінтон сказав, що за чотири роки війни в колишній Югославії там загинуло понад 250,000 осіб, два мільйони змушені були залишити батьківщину і шукати притулку в інших країнах, злочини проти людства, здійснені на терені воєнних дій, можна порівняти хіба зі злочинами, які творилися в роки Другої світової війни. Президент підкреслив, що участь американців у миротворчих операціях припинить війну на Балканах і „відповідає національним та стратегічним інтересам З'єднаних Стейтів".

Деякі коментатори вважають, що тут Президент, як кажуть, „перегнув палку", бо про які „стратегічні", а тим більше „національні інтереси" З'єднаних Стейтів у колишній Югославії може йти мова. Крім того, ні Америці, ні її союзникам серби, хорвати чи боснійські мусулмани не загрожують — вони воюють між собою.

Американський народ, до якого Б. Клінтон звернувся нібито за підтримкою, розцінює це по-іншому, виходячи перш за все з власних інтересів. Як завжди в таких випадках, головні американські газети вдаються до опитування громадської думки. Недавнє таке опитування, проведене газетою „Ю-Ес-Ей Тудей" разом з телевізійною мережею Сі-Ен-Ен і інститутом Геллопа, показало: 52 відсотки американців вважають, що З'єднані Стейти Америки не мають абсолютно ніяких „національних чи стратегічних інтересів" на Балканах і тому висилати війська з „миротворчою місією" у Боснію нема потреби. Тим більше, коли йдеться про можливу загибель американських вояків, адже без цього не обходиться ні одна подібна місія.

Як не дивно, але на цей раз республіканці не виступили проти пропозиції президента-демократа. Лідер республіканської більшости в Сенаті Роберт Дол, наприклад, заявив, що готовий підтримати ініціятиву Клінтона. Р. Дол сказав про це, виступивши у Сенаті разом з республіканцем з Арізони, героєм В'єтнамської війни Джаном МакКейном. Досі Дж. МакКейн завжди виступав проти будь-якої присутности американців у Боснії. Р. Дол навіть підготовляє проєкт резолюції про підтримку рішення Президента, однак у ній будуть висунуті чіткі умови швидкого повернення американських вояків додому. Резолюція повинна бути висунута на голосування найближчим часом. Її успіх забезпечить президента Клінтона необхідною двопартійною підтримкою ще до того, як у Парижі 14-го грудня буде офіційно підписаний договір про мир у Боснії. Після цього туди прибудуть 60,000 миротворців НАТО, третину яких становитимуть американські вояки.

Не виступав проти ініціятиви Клінтона і спікер Палати Репрезентантів Ньют Гінґріч. Деякі коментатори вважають, що за цією одностайністю Р. Дола і Н. Гінґріча з Президентом приховується „плата за можливу поступливість Президента у бюджетному конфлікті".

Є ще одна причина, яка змушує Клінтона вдаватися до таких ризикових кроків. Наближаються президентські вибори, і Клінтонові треба показати себе перед американським народом, заручитися його підтримкою. Що може обіцяти Клінтон американцям? Абсолютно нічого нового.

Як би не ставилися нині американці до свого Президента, вони ніколи не вважали зовнішню політику сильною стороною Клінтона. Політичні коментатори часто звертають увагу на те, що Клінтона мало цікавить світова політика і що в нього не лежить душа до міжнародних справ. Чи вдасться Президентові заперечити ці твердження критиків, посилаючи американських вояків на Балкани, чи допоможе Клінтонові Боснія? Надії на це мало.

Микола Світуха

ПСЕВДОІСТОРІЯ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН

Тадеуш Пйотровський, професор факультету соціології університету Ню Гемпшир в Манчестері, Вермонт, і автор мемуарів під заголовком „Vengeance of the Swallows" був запрошений Інститутом студій центрально-східньої Европи Карлтонського університету в Оттаві спільно з польською Фундацією ім. Адама Міцкевіча в Канаді виголосити в університеті меморіяльну лекцію для вшанування пам'яті цього визначного польського письменника. Тема його доповіді „Меншості на прикордонних теренах східньої Польщі, 1921-45" викликала природне зацікавлення не лише серед поляків, але й серед громадян різних національних походжень, включно з українцями. Він належить до покоління тих, які прийшли на світ в Польщі під час війни, але виростали вже в Америці.

Темою його книжки (видання МекФарленд Ко., Джефферсон, П. Кар., 1994, 229 стор.) є розповідь про його родину як типових польських поселенців на Волині під час воєнних подій, про прихід червоних „визволителів" 1939 року і страхіття німецько-совєтської війни, про життя в таборах переміщених осіб в Німеччині після закінчення війни і переселення до Америки. Підзаголовок, який автор вжив ніби для пояснення змісту книжки, насправді віддзеркалює його однобічні погляди про міжнаціональні відносини, трактуючи поляків головними жертвами немов однакового „страждання під совєтською окупацією, від української етнічної чистки і нацистського поневолення".

Самозрозуміло, що його знання подій того часу не могло бути основане на особистих спостереженнях і переживаннях (автор народився 1940 року), але на доступних йому друкованих матеріялах, переважно польських авторів. Отож доповідь покликалася на факти і інтерпретації, які в період комуністичного режиму були написані під диктат партійних цензорів. З таких матеріялів використано, мабуть, найбільше засуджуючі осудження в сторону українців, білорусів, литовців, а частково і жидів за „колябораціо" в роки совєтської, а згодом німецької окупації. Приціл критики був, зокрема, спрямований проти поліційних і парамілітарних формацій, в яких служили особи згаданих меншостей, і проти акцій ОУН і УПА в 1941-45 роках, оскаржуючи їх за всілякі можливі і неможливі „звірства" супроти польських поселенців Галичини і Волині.

Хоч автор признав дискримінацію в передвоєнній політиці польського уряду супроти національних меншостей, він все ж оправдував її тим, що практика несправедливого трактування меншостей була широко поширена в різних европейських державах, а зокрема у відношенні до поляків на терені Німеччини і Совєтського Союзу. В його оцінці, після відновлення самостійної Польщі 1918 року треба було „виправити" русифікаторські впливи, які були десятиліттями закорінювані Росією на землях, загарбаних у висліді трьох „розборів" Польщі. Пацифікація в 1930-их роках на теренах східньої Польщі (а точніше на Волині, Поліссі і в Галичині), польонізація шкіл різних етнокультурних меншостей, цензура, насаджування поселенців-колонізаторів і подібні методи не різнилися стуттєво від політики тодішніх провідних европейських держав. Навіть руйнування православних церков на Холмщині і намагання змушувати людей переходити на римо-католицизм слід розглядати нібито як політику, потрібну для привернення „релігійного балянсу" на теренах, до яких Польща мала історичні претенсії.

Вістря критики автора не оминуло і жидів, для яких Польща була гостинною батьківщиною протягом століть, але льояльність яких в різні часи виразно схилялася в бік білої чи комуністичної Москви. Цей факт став трагедією для багатьох польських (і, без сумніву, українських) патріотів після окупації „східніх теренів" (себто Західньої України і Західньої Білорусі) Червоною армією у вересні 1939 року. На погляд автора, великий відсоток жидів виявив готовість для колябораціі з окупантом і при їх допомозі тисячі людей були ув'язнені або вивезені на заслання в Сибір. Такі акції були керовані і здійснювані відділами КГБ, у складі якого особи жидівського роду часто займали провідні

(Закінчення на стор. 3)

Мирослава Ласовська-Крук

ТРИ ЦІННІ КНИЖКИ

Останніми роками у видавництвах України появляються книжки, які за часів большевицької окупації не сміли бути надрукованими. Причина заборони — відома; позбавити український народ його культури, запровадити по школах і установах російську мову, звести український народ до нижчевартісної етнографічної маси. Застрашаючі наслідки поступового нищення жалюгідні. Спочатку народ почав боятися говорити рідною мовою, згодом соромитись, але події останніх років доказали, що духу української нації жодному ворогові не сила знищити. Україна багата на сильні індивідуальності, які шукають і знаходять шляхи і способи самозбереження, утвердження своєї державности. Одним із засобів є шукання скарбів минулого. Сьогодні в Україну повертаються наукові праці, стародавні книги, мистецькі твори, архіви політичних та громадських організацій.

Обмежимось тут лишень до трьох книжок, які вийшли в Україні завдяки наполегливій праці знавця і подвижника музичної культури Михайла Головащенка (дві книги) і третя — завдяки довголітній праці музикознавця, любителя народного інструмента бандури Петра Потапенка.

Перша книга: „Олександер Кошиць (1875-1944 рр.)". Спогади. Упорядкував Михайло Головащенко, редактор — Валентина Пащенко, художник — Віталій Матченко. Київ, видавництво „Рада", 1995. 390 стор.

Спомини пише сам Олександер Кошиць. Їх читається як найкращий роман, з тим, що постаті і події в них правдиві. Це минувшина, яку треба пізнати, це частка нашого народу. В споминах згадуються імена тогочасних найвизначніших діячів літератури, музики і мистецтва. Описані молодечі роки О. Кошиця, шкільні часи, Київська Академія. Бачимо Кошиця як диригента Музичної школи ім. М. Лисенка, хору Київського Університету та Київської Опери. На звернення уряду Кубанського Козацького Війська та рекомендацію Миколи Лисенка, О. Кошиць поїхав на Кубань, щоб записати козацькі пісні. О. Кошиць був захоплений цієї справою, наведу тут його власні слова: „В них (піснях — М.Л.-К) говорила загальна душа нашого народу, для якої подія, що оспівувалась, не була мертва сторінка, а жива, свіжа рана, що стікає живою кров'ю і болить правдивим, живим болем... Кожного разу після таких подій я був повний якогось духового тремтіння, що не покидало мене дуже довго і давало настрій іноді на цілі роки. Спогади доведені до 1919 року, коли на пропозицію голови Української Народної Республіки Симона Петлюри, який шукав способів пропаґування визвольної боротьби України в західньому світі, О. Кошиць створив хорову капелю, підготував з нею добірну програму і виїхав у турне по світі. Похід був тріюмфальний. Він довів на чужині, що українська нація є великим народом з славним минулим.

Друга книга: „Модест Менцинський (1976-1935)". Спогади. Київ, видавництво „Рада", 1995. 462 стор.

Книжка поміщує документальні матеріяли, листування. Починається словом від автора-упорядника Михайла Головащенка, в якому описано життєвий шлях геніяльного співака, родинні відносини, студії, музичну кар'єру.

Модест Менцинський вчився співу в Україні, завершив студії в Німеччині. Виступав по містах Галичини, столицях і містах Европи. Оперний репертуар охоплював 50 творів европейських композиторів, у тому числі одинадцять Р. Вагнера. Европейська критика писала, що він — один з найкращих інтерпретаторів ролей героїв опер Вагнера, неперевершений в зображуванні їхніх пристрастей. Такі музичні критики як проф. Найч та Вольф не знаходили слів похвали його голосу і артизму. Газета „Райніше Цайтунґ" з 31-го жовтня 1910 року писала: „Образ Зігфрида, створений Модестом Менцинським, був надзвичайно довершеним, чогось подібного ми вже давно не бачили. Від сцени до сцени співак яскравими барвами малює трагедію свого ганебно обманутого героя. В особі Менцинського перед нами сильний артистичний інтелект, зформований в наслідок глибокої фахової підготовки, повсякчасної праці і багатих природних даних. У нього прекрасний і сильний голос, яким він досконало володіє".

(Закінчення на стор. 3)

Яр Славутич

ДВА ХИБНІ РЯДКИ В ЧУДОВОМУ ВІРШІ

(До 100-річчя з дня народження Максима Рильського)

Ми ще ніколи не були собою,
Не підіймали стяга на морях...

Ці слова написав Максим Рильський у 1927 році, а вірш надруковано у збірці „Гомін і відгомін" (1929). Його творчість знає кожна освічена українська людина. Можна додати, з перспективи сучасности, що це, мабуть, найбільший український поет XX ст., у той час, коли ранній Павло Тичина, мабуть, найоригінальніший.

М. Рильський (1895-1964) унормував поетичний вислів „неоклясичного стилю", дав майстерні зразки високого словесного мистецтва, охопив так багато різноманітних тем, переклав стільки з багатьох мов, як ніхто інший в українській поезії XX ст. Вірш „Так, ми пролог"... написано, за усними свідченнями Михайла Ореста, до 10-річчя розвалу російської імперії, а епіграфом стоять відомі Франкові слова „Пролог, не епілог". І хоч автор запевняє в тому самому творі, що „наше у майбутнім" і „наша — далечінь", він таки наголошує 1927 року, що українська нація — „лиш проба першої людини", яку „тільки вчора зліплено з землі".

Чи не дивне твердження поета? Невже ми не мали Київської держави, яку називають також імперією, потім Галицько-Волинського королівства? Яка могутня і світла традиція! А „ми не були собою"... Невже й тоді, коли гетьман Богдан Хмельницький (400-річчя з дня народження якого слушно відзначаємо), визволивши Україну з-під польського ярма, створив фактично самостійну українську державу, ми ще „не були собою"? Запорожці плавали на байдаках, під козацькими прапорами, щоб визволяти бранців із неволі. Касіян Сакович у своїх віршах (1622) про гетьмана Конашевича-Сагайдачного правдиво повідає про те, як діяли наші предки:

За Олекга, росского монарха, плывали
В челнах по мору и на Царград штурмували.
Их то продки з росским ся монархою крестили
Владимером и в вѣрѣ той статечне жили.

Отже, ми „підіймали стяга на морях"! Не випадково сам Карл Маркс називав Січ „козацькою республікою". Між іншим, це справедливе означення для Запорожжя совєтські цензори якийсь час викреслювали зі статтей українських дослідників старовини. Т. Шевченко гарно зобразив на одній зі своїх картин, „Дари в Чигирині", як посли трьох сусідніх автократичних країн чекають у приймальні гетьманської канцелярії на прийняття в голови української держави. Навіть пізніше, коли Україна втратила самостійність і була тільки автономною в системі російської імперії, навіть тоді ми „були собою", особливо за гетьмана Івана Мазепи.

Безперечно, ми „були собою" 22-го січня 1918 року, коли Українська Центральна Рада проголосила самостійну, „ні від кого незалежну", Українську Народну Республіку. Тяжко припустити, щоб М. Рильський, либонь, киянин у той час, нічого не чув про це. Його вислів „Не підіймали стяга на морях" звучить образливо для кожного історично грамотного українця. Я зустрічав у Філядельфії восени 1949 року капітана фльоти (здається таку рангу він мав) Святослава Шрамченка, який розповідав мені, що на крейсері „Україна" він власними руками „доконав піднесення українського синьо-жовтого прапора". Це сталося 29-го квітня 1918 року. Ще раніше, себто 13-го березня того ж року, морське міністерство УНР проголосило закон про українську „державну фльоту". Отже, ми підіймали стяга на морях і в X, і в XVI-XVIII, і в XX сторіччі, дев'ять років до того часу, коли написано наведені вище рядки поета. Згаданий капітан Святослав Шрамченко цитував мені з якогось джерела, що, крім крейсера „Україна", під українським прапором плавали і якийсь інших крейсер (назви не пригадую), і сім інших лінійних кораблів, і кільканадцять міноносців, і десяток підводних човнів... Зрештою, про все це тоді широко писали і друкували... Цього не міг не знати Максим Рильський, якому вже сповнилося на той час 23 роки! А він твердив пізніше, що ми „не підіймали стяга на морях". Метафора гарна, але...

Чим пояснити отаке приниження давньої й недавньої української історії? Страхом, якщо поет удавав, що не знав? Пристосовництвом, якщо свідомо промовчував? Навряд! 1927 року ще не боялися говорити про Українську Революцію 1917-21 років. Під час т. зв. літературної дискусії Микола Хвильовий кинув державний виклик на адресу Москви: „Росія самостійна?.. Ну, то й Україна самостійна!" А це було куди відважніше, аніж згадати, що й ми „були собою".

Для з'ясування причин такої історіософії в М. Рильського треба поставити ще й інше запитання: чи можна непідіймання „стяга на морях" пояснити поетичною фігурою, свого роду риторикою? Для того, щоб підкреслити формування української нації новітнього типу, що складався протягом двадцятих років.

(Закінчення буде)

Сторіччя великого актора

(Йосип Гірняк, 1895-1995)

Українська громадськість Ню Йорку впродовж останніх 12-ох місяців вшанувала святковими імпрезами пам'ять трьох визначних мистців, творців у трьох ділянках нашої культури: Олександра Довженка (кіно), Максима Рильського (поезія) і Йосипа Гірняка (театр). Останнім був вечір, присвячений Йосипові Гірнякові у сторіччя з дня народження цього визначного актора. Відзначення цієї річниці відбулося 21-го жовтня ц. р., влаштоване Науковим Т-вом ім. Т. Шевченка в Ню Йорку. Заля була заповнена публікою з усіх кіл мистецького й інтелектуального світів. Приїхали також колишні учні й актори, що працювали на сцені під його керівництвом.

Св. п. Й. Гірняк

Вечір відкрила д-р Лариса Онишкевич, науковий секретар НТШ і спеціяліст у театрознавстві. У своїм вступнім слові д-р Л. Онишкевич визначила окремі періоди життя і діяльности великого майстра театру, від років у „Березолі", через табори Сибіру, до війни і повернення до Києва, а потім до Львова. По війні він змушений був податися на еміґрацію. Він належав до трійки найкращих українських акторів 20-их років — Бучма, Гірняк, Крушельницький. Гірняк був режисером, що поставив уперше на українській сцені Шекспірового „Гамлета". Він учив акторського ремесла молодих початківців драматичних шкіл і створив на еміґрації Театр-Студію. Вихователь нового театрального покоління, палкий мистець і громадянин, приятель Патріярхів Йосифа і Мстислава. Врешті автор монументальної книги „Спомини" (при співпраці і редакції поета Богдана Бойчука), безцінне джерело для вивчення історії українського модерного театру.

Д-р Онишкевич пригадала слухачам, що Й. Гірняк жив і діяв серед нас, у Ню Йорку, 40 років, від 1949 до 1989. Про Гірняка появилося чотири книжки, три монографії та книга про Театр-Студію Б. Бойчука. Представляючи публіці головного прелегента, Л. Онишкевич сказала, що автором найбільшої монографії про Й. Гірняка є професор Валеріян Ревуцький. Саме за його заслуги в ділянці театрознавства на пропозицію ректора Київського театрального інституту Ростислава Пилипчука професорові В. Ревуцькому у вересні ц. р. признано нагороду ім. Івана Котляревського.

Своїй доповіді проф. В. Ревуцький дав заголовок „Психолог і мім — до сторіччя Йосипа Гірняка", в якій він накреслив портрет актора, змальовуючи його окремі ролі в п'єсах „Березоля". Гірняк був одним із найпрофесійніших акторів нової березільської методи: пластична виразність у ньому поєднувалася з психологічною наповненістю. Звідсіль концепція В. Ревуцького про Гірняка як психолоґіста та міма. Він перейшов крізь ґалерію його сценічних образів, починаючи від психологічного Джімі Гіґенса й мімічно-пластичного Кіксу („Пошились у дурні", березільська вистава 1924 року), крізь його чоловічі образи в драмах М. Куліша (Кум у „Народнім Малахії", Мина Мазайло у однойменній п'єсі, Зброжек у „Маклені Грасі") аж до його найбільш синтетичного образу в ревіях І. Алексевича „Сон української ночі" та „Хожденіє Мамая", в яких відбилися риси головних ролей березільського періоду (ледарство Кума, національна меншевартість Мини, пристосовництво Зброжека), горілчано-гопачні персонажі епігонного етнографічного побутового театру, нездари адміністратори в таборах ДП, ляльки вертепу, включно з героїчним Запорожцем — поєднання українського бароккового театру з інтелектуальним театром Курбаса. Як мистець і людина, Гірняк прожив довге життя, знаходячи щастя в тому, що він був співробітником Курбаса. Популяризуючи ідею системи акторського перевтілення свого вчителя, Й. Гірняк проявляв її не тільки у своїй акторській творчості, але й у діяльності режисера, педагога і майстра мистецького читання.

Оригінальну задумом доповідь проф. В. Ревуцького ведуча програмою д-р Л. Онишкевич убрала немов образ у рамці: на початку програми двома уривками із „Споминів" Й. Гірняка, що їх причитав актор Театру ім. Леся Курбаса у Львові Олег Драч та на закінчення уривками зі статті театрознавця д-ра Нелі Корнієнко (Київ) п.з. „Актор з великої літери". Їх прочитав Мирон Чолган, провідний актор Театру-Студії Й. Гірняка.

Це закінчення було немов переданням естафети поколінням Гірняківських акторів — молодим акторам теперішнього театру ім. Л. Курбаса у Львові, щоб традиція „Березоля" і Курбаса відродилася в Україні і жила в майбутньому.

В. Н.

ПСЕВДОІСТОРІЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

становища. Хоч автор доповіді засудив плянову акцію винищування жидівського населення на теренах Польщі під німецькою окупацією, він з осудом згадав такоже ролю тих жидів, які служили німцям у відомих „юденратах".

Критика „коляборації" білорусів і литовців з німецькими окупантами, зокрема за службу в окремих поліційних частинах і в складі німецької армії була все ж поміркованою в порівнянні до різких епітетів, вжитих для осуду ролі відділів ОУН і УПА проти польських поселенців на українських теренах, які для автора були і залишилися землями східньої Польщі. Не було в доповіді найменшої згадки про провокаційні дії комуністичної партизантки на Волині і Поліссі, ані про репресивні акції відділів польської „Армії Крайової" в 1943-44 роках, а тим більше про „Акцію Вісла" 1947 року, як одну з найтрагічніших подій в історії Холмщини і Підляшшя, Лемківщини і Бойківщини. Це ж була справжня масова „етнічна чистка", якою Польща мала на меті остаточно зліквідувати питання української меншости у своїх повоєнних кордонах засобами масового виселення на схід або на північні землі, засланням до карного табору у Явожнє, розстрілами і руйнацією всіх культурних надбань.

Створювалося враження, що автор вживав інтерпретацію подій і термінологію, характерну польських пропагандивним публікаціям періоду 1945-80-их років, доби максимальної цензури друкованого слова, яка строго дотримувалася лінії, визначеної ідеологами комуністичної партократії. Варто пригадати, що в цьому періоді навіть про акції польської „Армії Крайової", як головного руху спротиву проти німецької окупації, підпадали під цензуру як такі, що не відповідали комуністичній версії історії.

Доповіді авторів типу Тадеушa Пйотровського не вносять нічого позитивного до складного питання історії національних меншостей на західніх українських землях, які деякі кола польського суспільства в Польщі і на поселеннях все ще вважають втраченою територією Польщі. Від часу постання самостійної української держави багато ініціятив було спрямовано на зміцнення добросусідських відносин поміж Польщею і Україною. Були й прояви зрушень в історичній свідомості польського суспільства, хоч надії української спільноти на терені сьогоднішньої Польщі на компенсацію наслідків „Акції Вісла" дотепер себе не оправдали. Серед польського суспільства як в Польщі, так і в країнах нашого поселення, зокрема серед старшого покоління, панує ще наскрізь однобічна помилкова інтерпретація історії українсько-польських відносин в XX столітті.

ТРИ...

(Закінчення зі стор. 2)

А. Кос-Анатольський, прослухавши виконання пісні „Дума про козака Нечая", ствердив: „Модест Менцинський як і Олександер Мишуга та Соломія Крушельницька, хоч і в силу історичних умов змушені були вершити свою артистичну долю на чужині, залишились дітьми свого народу, серця їхні сповнені невгасимою любов'ю до рідного краю".

Третя книга: „Під срібний дзвін бандур". Збірка хорових творів та розкладок українських народних пісень у супроводі бандур. Київ, видавництво „Музична Україна", 1993. 216 стор.

Це твори 22-ох відомих композиторів, серед яких Лисенко, Стеценко, Січинський, Гр. Майборода, Кирейко, Козак, Гембера, Витвицький, Гр. Китастий, Божик та інші. Упорядник книги диригент Петро Потапенко використав до цієї збірки пісні з репертуару двох кобзарських ансамблів: чоловічої заслуженої Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка та Дівочого Ансамблю Спілки Української Молоді Америки. У збірці є прихильна і гарна стаття професора Миколи Гордійчука. Автор статті подав досить широко історію Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка та її диригентів: Гр. Китастого, П. Потапенка та В. Колесника, на жаль, чомусь поминув ім'я випускника Варшавської консерваторії, диригента багатьох хорів в Україні та на еміґрації, кількарічного диригента Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка Володимира Божика. Також не згадав ансамблів, яких є багато по містах Америки та інших країнах світу, а заголовок статті звучить „Бандура в діяспорі". Петро Потапенко у вступному слові до книги подає пояснення: „Щоб збірка була кориснішою для самодіяльно-аматорських груп, у ній подано композиції переважно малої форми, споряджені легшою за фактурою розкладовкою".

Збіркою „Під срібний дзвін бандур" вже сьогодні користуються хорові ансамблі України, а доказом того є признання і подяка маестрові Петрові Потапенкові, виголошена із сцени під час концерту Державного Ансамблю Пісні і Танцю Міністерства Внутрішніх Справ України, за музичну обробку ним маловідомої стрілецької пісні „Ой там при долині". Концерт ансамблю відбувся з великим успіхом 28-го жовтня ц. р. у Дітройті-Воррен, Миш.

Вихід названих трьох книг є дуже своєчасний та важливий. Це великий вклад не лише до української культури, але і до світової. Це надзвичайно дорогоцінний скарб для нашої освіти, а особливо для музичних шкіл та консерваторій. Велика і заслужена подяка належить професорові-музикознавцеві М. Головащенкові за написання такої важливої книги про світової слави співака Модеста Менцинського та в сприянні видання спогадів диригента Олександра Кошиця.

Український Осередок Спадщини при церкві св. Архистратига Михаїла в Ню Гейвен

Історія Америки є історією іміґрантів, які зробили ЗСА тим, чим вони є сьогодні. На американську суспільність мали великий вплив іміґранти різних національностей, які принесли з собою нові ідеї, культуру різних народів, що створили нову націю Америки, яка є найбільшою потугою у світі.

Одною з етнічних груп є українська. Перші українські іміґранти почали приїздити в 1896 році до Фер Гейвен, Конн., а церква була заснована в 1910 році в Ню Гейвен. Щоб показати вклад української іміґрації в розбудову культурного, економічного і політичного життя в ЗСА та свою постійну поміч Україні група українців постановила 1984 р. заложити Український Осередок Спадщини за ініціятивою Василя Ґіни, який по сьогоднішній день працює для поширення осередку, придбання нових рідкісних книжок та експонатів.

Відвідувачі осередку мають змогу пізнати історію поселення перших іміґрантів, відчути багатство української культури. В бібліотеці є понад три тисячі книжок українською мовою та понад тисяча анґломовних книжок про Україну, її минуле й сучасне. Відвідувачі мають змогу ознайомитися з історією поселення перших українських іміґрантів на основі залишених джерел та живих свідчень.

Бачучи перед собою живі образи, можна ствердити витривалість перших поселенців, які від самого початку об'єднувались у духові твердині, щоб плекати традиції свого народу. Далеко не завжди правду про Україну можна довідатись від чужинців, а тому треба читати й українські книги, пізнавати власні джерела, все це можна знайти в бібліотеці Осередку Спадщини. Тут є найкращі твори наших письменників, давніші й теперішні видання про Україну.

Адже в чужих музеях та бібліотеках сказано далеко не все і не завжди правдиво. Ось, наприклад, цього року в Москві на Поклонній горі відкрито Центральний музей Великої Вітчизняної Війни. Здавалося, б минуло півстоліття, вляглися пристрасті, зажили рани — можна розказати правду, роздумуючи про велику світову трагедію... Але не чекайте в цьому музеї всієї правди про секретний протокол пакту Ріббентропа і Молотова, ні про події в ГУЛаґу у червні 1941 р., ні про Армію Крайову та УПА, ні про екзильні уряди окупованих країн, ні про РОА, УВО та ІУД, ні про видачу союзниками військовополонених у руки „вождя всіх народів", ні про спротив совєтських військовополонених у Норвеґії. Підняття прапора перемоги над рейхстагом приписують виключно росіянину Єгорову та грузинові Канторія, тим часом як їхній командир, українець Берест, що був особисто викреслений рукою Жукова, так і залишився поза рядками історії. Словом, збудовано справді „Музей Великої Вітчизняної", а не Другої світової війни, в дусі традиційної совєтської історіографії.

Газета „Український Південь", тижневик крайової організації НРУ пише, що: „національна гідність України та відродження традицій народної культури — це обов'язкова умова розвитку держави", а тому слід „розбудовувати українські культурні центри за кордоном для появи України в культурному і політичному контексті сьвіту".

Один із наших культурних центрів, власне й постав при церкві св. Архистратига Михаїла в Ню Гейвені. Треба, однак, його відвідувати і підтримувати. Зокрема це стосується студентів, які можуть знайти тут корисні матеріяли для своїх студій та дисертаційних праць. Ласкаво просимо нових іміґрантів відвідати після церкви Осередок Спадщини, аби побачити те, чого не мали змоги довідатись про Україну раніше. Просимо також зацікавлених з околичних громад організувати поїздки шкільної дітвори, дорослих та сеньйорів, щоб оглянути і познайомитися з нашим минулим. Осередок Спадщини є живим пам'ятником віри і жертвенности для майбутніх поколінь.

Адреса Осередку: Ukrainian Heritage Center, 555 George St., New Haven, Conn. 06511.

Це є в сусідстві коло церкви св. Архистратига Михаїла. Осередок відкритий кожної суботи і неділі від 10:00 ранку до 1:30 пополудні. Про групові відвідини повідомляйте телефонічно (203) 865-0388.

Інж. Богдан Лесь

Пенсильванійський стейтовий університет започаткував курси при Університеті „Києво-Могилянська Академія"

В травні та червні цього року відбулись перші інтенсивні курси української мови, літератури, історії та культурології в Києві при Університеті „Києво-Могилянська Академія" (УКМА) за угодою, підписаною проф. Михайлом Найданом, головою відділу слов'янських і східньоевропейських мов Пенсильванійського стейтового університету, та д-ром В'ячеславом Брюховецьким, президентом УКМА. За цією угодою 12 американських студентів (більше половини з них неукраїнського походження) з професором-дорадником Елеонорою Карпинич Адамс приїхали до Києва під кінець травня. Майже всі студенти отримали стипендії, зафондовані американською Радою соціяльних досліджень. Ці стипендії покрили кошти науки та більшу частину подорожі. В Києві до студентів із ЗСА долучились студенти з Польщі, Чехії, Мадярщини, Македонії та Канади. Фундація Сороса видала стипендії студентам зі Східньої Европи.

Курси були зорганізовані так, що наука відбувалася не лише в приміщеннях УКМА, але також в інших місцях — при історичних пам'ятках та в музеях Києва. Учасники курсів мали нагоду ближче познайомитися зі столицею України, взяти участь у Днях Києва, відвідати оперу, балет, театри, кіностудії, побувати на концертах. Також відбулись прогулянки на пароплаві по Дніпрі, до ботанічного саду, музею народної архітектури, екскурсії до Умані, Канева, Переяслав-Хмельницького; а після закінчення науки — п'ятиденна подорож до Львова і в Карпати.

Вкінці учасники курсів дали високі оцінки професорам УКМА й зі смутком попрощалися з новими приятелями, обіцяючи підтримувати зв'язок.

Пляни на продовження цієї програми в 1996 році вже приготовляються. Знову передбачаються фонди на стипендії. Зацікавлені програмою можуть звернутися за інформацією при кінці цього року до відділу слов'янських і східньоевропейських мов університету на число (814) 865-1352.

Е. Адамс та Н. Андрієвська зі студентами Пенсильванійського стейтового університету у Києві.

Успіх лікарів і людей

У „Свободі" з 1-го вересня ц.р. було поміщено прохання-заклик „Українські лікарі, допоможіть!" Йшлося про негайну лікарську допомогу Богданові Гиричеві, який захворів на злоякісну пухлину лівої нирки. Це звернення також вислано особисто до лікарів, з якими раніше довелось співпрацювати. Були запевнення, але не було діла. Минало три тижні.

Д-р Євген Новосад, який очолює у Філядельфії Українську Федерацію Сеньйорів, повідомив мене, що ця організація вишле допомогу в сумі 200 дол. на лікування дитини. Коли ж довідався, що ніхто з лікарів не зголосився допомогти в лікуванні, полагодив сам. За декілька хвилин потелефонував мені д-р Олександер Черник і запевнив лікування Богданчика! Катруся Коць пожертвувала 300 дол., а 110 дол. внесено від Олександра Дмитріва за закуплені видання книжки „Українські народні мелодії". Сумою 2,200 долярів покрито кошти переїзду, частинну допомогу перебування із фондів М. І. Коців.

Ускладнення наростали, бо в цей час довелось мені летіти в Україну. Там полагоджено квитки для матері Віри і для Богданчика, а тут відібрав їх і примістили у себе Евстахій і Одарка Бегей, де вони перебували через перших пару тижнів. Транспортом до лікарні на обслідування добродійно зайнявся інж. Богдан Турченюк. Живо цікавився, переживав невдачі й успіхи та обдаровував дитину проф. Любомир Винар.

Кілька днів після приїзду до Америки за старанням УФФО всі лябораторійні бадання та „СТ-скен" були зроблені. Цього ж дня Комісія здоров'я Української Федерації полагодила консультації з онкологом д-ром Евансом та хірургом-урологом Дакетом у Дитячій лікарні.

На другий день Богданчик перейшов операцію усунення нирки з тумором і чотири дні пізніше був виписаний зі шпиталя. Операція була дуже успішна й Богданчик почав лікування радіяцією та хемотерапією.

Лікування буде вимагати шість місяців хемотерапії, бадання крови, час до часу траснфузії крови, рентгент та візити до спеціялістів. Лікування такого тумора коштуватими біля 200.000 дол. Комісія охорони здоров'я також займається зорганізуванням помешкання в Ronald McDonald's House, харчуванням та розваговими програмами для Богданчика.

За старанням федерації вже 27 дітей було виліковано і вони повернулися в Україну. Федерація також, займається лікуванням дорослих, програмими навчання, висилками ліків, підручників та медичного і електронічного обладнання для різних діляноk науки й техніки. Федерація має формальне, затверджене українськигм Урядом, представництво в головних містах України.

Якщо б хтось бажав допомогти зменшити копти лікування Богданчика та інших дітей, можна висилати пожертви на адресу: The Ukrainian Federation of Greater Philadelphia, Dr. Alexander V. Chernyk, President, 700 Cedar Rd., Jenkintown, Pa., 19046.

Тільки завдяки ініціятиві, посвяті, шляхетності д-ра Зені Черник завершується лікування й вдоволена мамуся, пані Віра Гирич з Богданчиком зможе вже при кінці року відлетіти в Україну, де буде отримувати даром ліки для профілактики. Там вони зустрінуть бабуню, дідуня й татуня проф. Ігоря Гирича.

Щира подяка, доземний поклін усім названим особам та установам за їх співпрацю у завершенні діла!

М. Коць

Гурток любителів ґерданів

Студійний Осередок Української Культури Менор Джуніор Коледжу від років влаштовує курси нанизування герданів. Багато осіб навчилися техніки цього рода народного мистецтва і з приємністю його виконують. Ті, що вже засвоїли собі цю вмілість, хочуть частіше зустрічатися, вимінюватися новими ідеями. Вони бажають заглибитися в історію походження герданів різних областей України, краще вивчити техніку, добір кольорів бісеру чи кораликів, запізнатися із традиційними і сучасними взорами. І виринула думка, щоб заснувати гурток любителів герданів.

Христина Прокопович, куратор музейної збірки СОУК, запрошує на першу зустріч, що відбудеться в понеділок, 11-го грудня ц.р., год. 7-ма вечора в приміщенні СОУК Менор Джуніор Коледжу, Факс Чейс Ровд і Форест авеню в Дженкінтавні, Па. Проситься всіх зацікавлених прибути, щоб спільно подумати над корисним плянуванням зустрічей.

А. Максимович

ЗГІДНО ЗІ ЗВІТОМ ДЕПАРТАМЕНТУ юстиції, майже сім відсотків чоловіків муринів у ЗСА були ув'язненими в 1994 році у порівнянні з менше, як одним відсотком білих чоловіків. Крім того у звіті подається, що з кінцем червня 1995 року 1.1 *млн. американців знаходилися за ґратами, що* є на 90,000 або 9 відсотків більше, як в тому самомому часі 1994 року. У загальному, кількість ув'язнених осіб у ЗСА від 1980 року потроїлась, а коли взяти до уваги расову статистику ув'язнених, то для білих вона майже не змінилась за минуле десятиліття, але натомість серед муринського громадянства постійно збільшувашась.

ВБИВЦЯ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА Ізраїля Їцака Рабіна, тельавівський студент Іґаль Амір сказав у суді, що має докладні інформації щодо змови проти покійного Ї. Рабіна, зокрема щодо участи в ній одного з охоронців прем'єра. „Якщо я розповім всю правду, то це переверне країну догори дном",— запевнив І. Амір. З огляду на цю заяву, слідство попросило суддю відкласти суд ще на чотири дні, щоб спробувати ви-відати від вбивці все, що той знає.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Жак Шірак візьме участь у льосуванні чемпіонату світу з футболу 1988 року. Льосування відбудеться 12-го грудня в Парижі. Боротьбу за Чашу світу вестиме рекордова кількість дружин — 172. Число для дружин Азії і Океанії виберуть бразилієць Зіко і ексчемпіон світу в автових перегонах Ален Прост, для Америки — болгарин Христо Стоїчков і француз Жюст Фонтен, для Африки — французький тенісист Яннік Ноа і американець Алексі Ларас, для Европи — француз Ален Роше і ліберієць Жорж Веа.

ДОБРОДІЙНА ВИПРОДАЖ КНИЖОК!
КОЖНИЙ ЦЕНТ І ДОЛЯР ІДЕ В УКРАЇНУ

„Єрусалим на Горах", Роман Федорів. 200 стр. тверда оправа. найкращий твір нагороджений Шевченковою премією. Совєти в Галичині. Якщо будете невдоволені, повернемо гроші. — 20.00 дол.

„В орбіті світового театру", Валеріян Ревуцький. 244 стр., тверда оправа, включає Спогади Володимира Блавацького. — 20.00 дол.

„Історія України в Іграх". Геодосій Самотулка, стр. 348. тверда оправа. підручник для виховників Пласту і молодіжних організацій. — 22.00 дол.

„Леся Українка", Петро Одарченко. стр. 240. Тверда оправа. — 15.00 дол.

„Кажу Вам", Олесь Бердник. стр. 224. тверда оправа. — 12.00 дол.

„Піонери Музичного Мистецтва в Галичині", Зиновій Лисько, стр. 144. м'яка оправа (з авторського рукопису). — 10.00 дол.

„Українська Селянська кооперація", В.І. Марочко. стр. 218. — 10.00 дол.

„НАШЕ МИНУЛЕ", Сергій Білокінь. стр. 220. тверда оправа. Документи з архівів НКВД і прочих. — 10.00 дол.

„Конституційні акти України" 1917-1920, стр. 272 — 10.00 дол.

„У РА НА", Юрій Тарнавський, поема. стр. 168, тверда оправа. — 9.00 дол.

„Космос древньої України", Трипілля, Троянь. стр. 304. тверда оправа. Науковий збірник. — 12.00 дол.

M. Kots, P.O. Box 33, Lexington, N.Y., 12452.

ПОДІЇ

НОВОРІЧНА ЗУСТРІЧ У ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Місцева Українська Централя, 240 Говл аве., влаштовує новорічну зустріч, яка відбудеться 31-го грудня, початок о 9-ій год. вечора. Гратиме оркестра „Бурлаки". Вступ — 40 дол., що включає кошт буфету і напоїв; 20 дол. — без буфету. Столи слід резервувати, телефонуючи (201) 473-3379.

ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ В МОТЕЛІ „КСЕНЯ".

Гантер, Н. Й. — Мотель „Ксеня" 31-го грудня влаштовує у своєму приміщенні зустріч нового року із забавою. Початок о 9-ій год. вечора. Присутні гоститимуться приставками, вечерею, відкритою барою. Гратиме оркестра. Вступ — 75 дол., для дітей до 12-ти років — безкоштовний. Телефон для зголошень (518) 263-4700.

ДЕНТИСТ
д-р ОЛЕГ ВАЗОВСЬКИЙ

Найновіші методи лікування зубів і ясен, всі способи сучасного протезування. Модерний офіс, поміркованi ціни, приємна атмосфера. Адреса: 200 схід., 15 вул., Ню Йорк (між 2-ою і 3-ою авеню). **тел.: (212) 260-1263**
Приймає: у вівторок, четвер і суботу.

Ярослав Хоростіль і Роман Костюк
СПОРТОВЕ ТОВАРИСТВО „УКРАЇНА" — ТОРОНТО
(у 35-річчя)
Накладом Спортового Товариства „Україна", Торонто, Канада, 1983, з друкарні В-ва „Київ", стор. 427, ціна $20.00.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% продажного податку

Володимир Барагура
КАЛИНОВИЙ МІСТ
Мистецьке оформлення **Зеновія Онишкевича**
220 стор., ціна: $12.00, порто: $1.00
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

Замовляти:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Відгукаючися на заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу про зложення пожертви на видавничий фонд „Свободи" на покриття підвишки за поштову пересилку газети, ви можете свої пожертви складати у вашого секретаря відділу, або посилати прямо до адміністрації „Свободи" на адресу:

30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302

У ШОСТУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ВУЙКА й ДІДА

СВ. П.

МИХАЙЛА БУРЧАКА

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в неділю 10-го грудня 1995 р.

в УКЦеркві св. Архистратига Михаїла в Йонкерсі, Н. Й.;
та в Івано-Франківську на Україні
о год. 10-ій рано.

Про участь і молитви за душу покійного просять: дружина Люба, син Андрій, дочка Христина з мужем Іваном та маленькі Михайло Петро і Катерина Аріанна.

У Філядельфії вшановують проф. Л. Рудницького

Філядельфія. — Під патронатом Осередку Праці Наукового Товариства ім. Шевченка у Філядельфії, 43-ий Відділ Союзу Українок Америки та Український Освітньо-Культурний Центр влаштовують вечір для відзначення 60-ліття проф. Леоніда Рудницького в суботу, 16-го грудня ц. р., год. 6-та — коктейл, год. 7-ма — вечеря у великій залі УОК-Центру.

Діловий комітет в складі д-р Альберт Кіпа — голова, Людмила Чайківська — заступник та члени Орися Гевка, Юліян Головчак, Дора Горбачевська, Борис Захарчук, д-р Ярослав Заліпський, Марія Куземська, Христина Кульчицька, Анна Максимович, д-р Наталія Пазуняк і Марта Тарнавська докладають всіх старань, щоб гідно вшанувати д-ра Л. Рудницького, довголітнього професора Ля Саль університету, голову світового НТШ, академіка, науковця, літературознавця та визначного громадського діяча діяспори і України.

В програмі вшанування ювілята найближчими співробітниками-друзями на чолі з д-р Ларисою Онишкевич, що коротко скаже про його працю в Світовому Науковому Товаристві ім. Шевченка. В музичній частині виступить оперовий співак Ярослав Гнатюк в супроводі Світлани Гнатюк. Вечір відкриє д-р А. Кіпа, вестиме програмою Христина Кульчицька.

Проф. Л. Рудницький

Зголошуватись до участи у цьому вечорі до 10-го грудня з оплатою на адресу УОКЦ,700 Cedar Rd., Jenkintown, Pa. 19046; телефон (215) 663–1166, або Марія Куземська тел. (215) 676–0894. Вступ 30 дол. від особи.

Верховна Рада і податки

КИЇВ. — Реформування податкової системи в Україні має завершитися до січня 1998 року, але під умовою про-ведення її виключно Верховною Радою, вважає голова Комісії з питань фінансів і банківської діяльности Віктор Суслов. Сьогодні ж нові види податків вводяться і парляментом, і виконавчою владою. Більшість парляментаристів не поділяє ідею збільшення податків для доповнення бюджету. Парлямент виступає за м'яку податкову політику, сказав В. Суслов.

Відбулися торги на валютній біржі

КИЇВ. — На українській міжбанківській валютній біржі 28-го листопада курс доляра становив 178,000 карбованців за один доляр. Один російський рубль коштував 38.60 карбованця, одна німецька марка — 125,700 карбованців, один франк коштував 365,000 карбованців.

Відзначать річницю смерти Б. Нижанківського

Ню Йорк (О. К.). — Тут в суботу, 9-го грудня, майже рівно в 10-ту річницю смерти улюбленого поета і письменника Богдана Нижанківського, відомого під псевдом Бабай, відбудеться о год.5-ій по полудні літературний вечір — презентація збірки його оповідань п. з. „Вирішальні зустрічі".

Ця збірка появилася саме в Києві упорядкована та зредагована Богданом Рубчаком і з графічним оформленням Юрія Віктюка, заходом Світового Об'єднання Українських Письменників „Слово". Презентація цієї останньої збірки із спадщини померлого 1986 року письменника відбудеться заходом „Слова" і Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА у приміщеннях НТШ в Ню Йорку, 63 Четверта авеню між 9-ою а 10-ою вулицями.

Участь у вечорі беруть Богдан Бойчук, який говоритиме про поетичну творчість Б. Нижанківського, Юрій Тарнавський — про прозову, а Уляна Любович поділиться особистими споминами про довголітнього друга. Із нововиданої збірки читатиме Любарт Ліщинський.

Збірка, яка поділена на три частини, з яких перша має назву „Я вернувся до мого міста", друга „Чорні дні й білі ночі", а третя „Артистична душа", включає 35 оповідань Б. Нижанківського, що прикрашені рисунками Едварда Козака, з яким Б. Нижанківський тісно співпрацював у журналі „Лис Микита". Крім того матеріялу є ще три статті-розмови з Б. Нижанківським пера Ю. Тиса, Федя Триндика і Б. Рубчака та словник маловживаних слів.

Творчість Б. Нижанківського має особливий характер, що передає життя Львова у його питоменному стилі, який на жаль належить до минулого та не має після смерти письменника наслідків. Тому презентація збірки оповідань є найкращою тривкою згадкою неповторного Бабая — Б. Нижанківського. Збірку можна буде купити на вечорі за 15 дол.

Прийняли позику від Европейського союзу

КИЇВ. — Верховна Рада 24-го листопада ратифікувала кредитну угоду між Україною і Европейським союзом про надання позики в сумі 85 млн. екю. Термін її погашення 10 років, починаючи від 2001 року. Позика надається для фінансування дефіциту бюджету 1995 року. Раніше, а саме 17-го листопада, український парлямент відхилив ратифікацію цієї угоди, зажадавши, щоб Уряд до 5-го грудня подав проєкт на використання позики. Цього ж дня В. Масол переконав депутатів, що відмовившись від цього проєкту, Україна опинилася б узимку в надзвичайно скрутному становищі, оскільки наступний кредит у сумі 200 млн. екю, що має надійти, піде на розрахунки за енергоносії із Росії та Туркменістану.

НАЙНОВІШІ ВИДАННЯ

П. Кардаш: УКРАЇНЦІ В СВІТІ.	$ 50.00
P. Kardash: UKRAINE IT'S HISTORY AND ARTS.	45.00
P. Kardash: UKRAINE AND UKRAINIANS.	40.00
Orets Subtelny: UKRAINE A HISTORY – Second Edition	65.00
Paper Back	35.00
В. Косик: УКРАЇНА ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.	35.00
Мирослав Прокоп: НАПЕРЕДОДНІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.	25.00
Степан Галамай: БОРОТЬБА ЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.	25.00
Д-р Степан Шухевич: МОЄ ЖИТТЯ – спогади.	50.00
Михайло Марунчак: В БОРОТЬБІ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ	65.00
Степан Любомирський: АРМІЯ НЕСКОРЕНИХ.	25.00
Степан Мединський: ДИВІЗІЙНИМИ СТЕЖКАМИ – спогади	18.00
о. Митр. Степан Дзюбина: СПОГАДИ – Тверда оправа.	30.00
Брошурована.	25.00
Михайло Бажанський: МОЯ КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.	7.00

Наш повний каталог книжок висилаємо безплатно на замовлення. Замовлення слати на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA
4340 Bernice
Warren, Mich. 48091
USA
Телефон: 1-810-754-0576

Святослав Караванский

СЕКРЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Київ: Кобза, 1994. -- 152 с.

Популярна розповідь про самобутні риси української мови, великою мірою знівельовані під дією асиміляторських заходів. Автор розглядає усі сфери „мовного господарства", зачеплені ерозією: ортоепію, лексику, словотвір, правопис і частково граматику. Описано методи, застосовувані для упослідження українського слова. Наведено поради, як долати дискримінаційну спадщину минулого. Велику увагу приділено невикористаним можливостям українського словотвору. Додано словнички репресованої та безпідставно занедбаної української лексики.

Ціна **15** дол. + **2** дол. за пересилку.

Мешканців Ню Джерзі просимо додати 6% податку.

SVOBODA BOOKSTORE
30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

Чи Ви знаєте, що УНСоюз уділяє своїм членам:

- Перші гіпотечні позички (мортгеджі) на купно власного дому
- На 1-3 родинні доми, де живе власник
- По доступних відсотках

Або, може Ви думаєте перефінансувати існуючу позичку.
Щоб довідатись більше про гіпотечні позички просимо Вас телефонувати на число:

(201) 451-2200 або
1 (800) 253-9862 (поза Н. Дж.)

Появилися нові різдвяні карточки

У Видавництві „Хвилі Дністра" появилася нова серія різдвяних карточок роботи мистців: Дарії Гулак-Кульчицької, О. Мошинської, Василя Лопати, О. Ткаченка і Ольги Владики. Ціна карточок 1.80 дол. і 0.60 дол. Карточки можна буде дістати в усіх українських крамницях або замовляти прямо у видавництві, адреса якого є: „Dnister" Co., 4408 Bruening Dr., Parma, Ohio 44134; tel.: (216) 842–4961.

О. Ткаченко: „Українське Різдво".

„Стібок вгору"

Під такою зрозумілою для усіх жінок, які займаються залюбки ручними роботами назвою, у Провіденс, Р. Ай, відкрито недавно крамницю-робітню, якою веде молода українка Наталка Дармограй. Саме вона мистець у тканні, закінчила дипломом бакалавра Школу мистецького дизайну Ровд Айленду і спеціялізується в мистецькій тканині та роботах з вовни і ниток. Її мистецькі вироби тканини є вже широко відомі та їх виставляли в різних американських музеях та на виставках мистецьких ручих робіт. Українці мали нагоду бачити її тканини в Українському Музеї в Ню Йорку.

Тепер Н. Дармограй, взявши до помочі Бірґіт Рассмусен, відкрила робітню-крамницю в столиці Ровд Айленд, і спеціялізується у навчанні ручних робіт та продажу власних мистецьких ручих робіт. Б. Рассмусен є данкою і, як кажуть, „вродилася із дротами до плетення в руках". Обі власниці цієї рідкісної крамниці мають велике вдоволення коли тепер можуть передавати свої вмілості іншим зацікавленим і дораджувати їм у плетенні, тканні та інших ручних роботах, які стали тепер в ЗСА дуже популярні.

Робітня-крамниця постійно проголошує навчання плетення, а місцева американська преса широко писала про їхній почин.

Н. Дармограй спеціялізується у дуже вишуканих тканинах з абстрактними взорами та прегарно дібраними кольорами і відповідним матеріялом. У неї шалі, накривала та покриття для меблів. Кожна виконана тканина оригінальна та вказує на виїмковий талант молодої мисткині.

Н. Дармограй є дочкою інж. Петра і Людмили Дармограїв, активних членів Пласту та української громади в Пассейку, Н. Дж.

О.К.

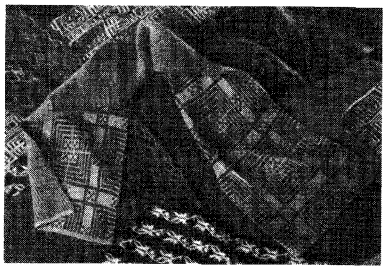

Тканини Н. Дармограй

Головнокомандуючий...

(Закінчення зі стор. 1)

Аналітики уважають, що вимушення резиґнації від ген. А. Айнзайна є впершу чергу політичним ударом для президента Естонії, який особисто звербував колишнього американського полковника А. Айнзайна на це важливе становище, головнокомандуючого збройних сил Естонії після проголошення незалежности цієї країни у 1991 році.

А. Айнзайн уродженець Естонії, юнаком виїхав з матір'ю на Захід у 1944 році, під час наступу совєтських військ. Повернутись до Естонії та перебрати обов'язки головнокомандуючого запросив його президент Естонії Л. Мері. Прийнявши обов'язки головнокомандуючого збройних сил Естонії, головною метою ген. А. Айнзайна було приготовити армію Естонії до оборони проти можливого наступу Росії.

НЕ СЛАБІЙ, А СЛАБИЙ

В інтерв'ю із проф. Ірмою Леріною, що появилося в числі 225 „Свободи, подано прізвище проф. Богдана Слабого, з яким І. Леріна співпрацює, неправильно. Правильно має бути Богдан Слабий. — **Ред.**

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ТУРКО член УНС Відд. 230-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя в Янґставні, Огайо. померла 6-го жовтня 1995 року на 87-му році життя. Нар. 5-го жовтня 1908 року. Членом УНС стала 1944 року. Залишила у смутку двох синів Івана і Михайла, двоє внуків, двох братів Івана і Михайла і сестру Анну Флевр. Похорон відбувся 9-го жовтня 1995 року на Tod Cemetery in Youngstawn, Ohio.

Вічна Йому Пам'ять!

Аннабелла Боровицька, секр.

ДЖЕЙМС БРЕДІК член УНС Відд. 230-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя в Янґставні, Огайо помер 26-го вересня 1995 року на 81-му році життя. Нар. 20-го липня 1914 року в Янґставні, Огайо. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку дружину Марію (Радомську), двох синів Джеймса і Роналда, двоє внуків сестру Етель Ровс, брата Кирила Роланда. Похорон відбувся 29-го вересня 1995 року на цвинтарі „Кальварія" в Янґставні, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Аннабелла Боровицька, секр.

ЯРОСЛАВ КЛИМОВСЬКИЙ член УНС Відд. 45-го Т-ва „Любов" у Філядельфії, Па. помер 9-го жовтня 1995 року на 88-му році життя. Нар. 1907 -го року в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Ніну-Софію, братів Романа і Єфрема, сестру Надію в Україні. Похорон відбувся 13-го жовтня 1995 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Пришляк, секр.

МИКИТА ПОДОЛЯК член УНС Відд. 92-го Т-ва ім. Івана Франка в Портленд, Ореґон помер 29-го серпня 1995 року на 77-му році життя. Народжений 1918 року. Залишив у смутку дочку Марію Подоляк Ганнен. Похорон відбувся 1-го вересня 1995 року на Роз Ситі Семетері в Портленд, Ореґон.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Горбулик, секр.

ЙОСИФ М. ГУЛП член УНС Відділу 55-го Т-ва ім. св. Михаїла в Балтиморі, Md. помер 20-го грудня 1994 року на 70-му році життя. Нар. 18-го травня 1924 року в Україні. Членом УНС став 1981 року. Залишив у смутку пасербів Ірену Борис Деппон і Сандру Борис Мінір, внука: Христину, Андрія і Енні. Похорон відбувся 22-го грудня 1994 року на цвинтарі Fairfax Memorial Park in Fairfax, Virginia.

Вічна Йому Пам'ять!

Маріянна Ціздин, секр.

АНДРІЙ ТУРЧИНОВСЬКИЙ член УНС Відд. 243-го Т-ва ім. св. Миколая в Чикаґо, Ілл. помер 20-го жовтня 1995 року на 36-му році життя. Нар. 1959 року в Чикаґо, Ілл. членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку батьків Володимира і Гілдеґард, братів Юрія, Теда і Романа з родинами. Похорон вдбувся 4-го жовтня 1995 року на цвинтарі Святого Хреста в Калюмет Ситі, Іл.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Турчиновський, секр.

МИКОЛА СЕНКО член УНС Відділу 422-го Т-ва ім. С. Петлюри у Філядельфії, Па. помер 14-го вересня 1995 року на 85-му році життя. Народився 1910 року в Синевидську, Україна. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку Алексіс Сенко. Похорон відбувся на цвинтарі св. Мирії в Елкінс Парк, ПА.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Євтушенко, секр.

МИХАЙЛО ГНАТІВ член УНС Відд. 127-го в Баффало, Н.Й. помер 29-го вересня 1995 року на 73-му році життя. Нар. 3-го лютого 1923 року в Україні. Залишив у смутку дружину Марію, дочок Стефанію Пугач з чоловіком Ігорем і Ольгу Кульчицьку з чоловіком Теодором, сина Василя з дружиною Керол і шістьох внуків. Похорон відбувся 3-го жовтня 1995 року з церкви св. о. Миколая в Баффало на цвинтар св. Матвія.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Піголай, секр.

БОГДАН ТРЕМБАЧ член УНС Відд. 93-го Т-ва ім. Івана Франка в Сентрал Фоллс, Р. Ай. помер 3-го жовтня 1995 року на 70-му році життя. Нар. 21-го березня 1925 року в Труханові, Сколс, Україна. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину Ірену, 2 дочки Варвару Трембач і Петрусю Барклі, також монахиню Марійку Трембач і брата Мирослава всіх на Україні. Похорон відбувся 6-го жовтня 1995 року на укр. кат. цвинтарі св. Михаїла в Блекстон, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Іваницький, секр.

ІВАН ОПІЩУК член УНС Відд. 320-го Т-ва Пресвятої Тройці в Балтиморі, МД. помер 18-го вересня 1995 року на 65-му році життя. Нар. 1929 року в Підгайцях, Тернопіль, Україна. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку дружину Аліну, двох синів, три дочки, двох зятів, дві невістки та одинадцять внуків. Похорон відбувся 23-го вересня 1995 року на Сідар Гілл цвинтарі в Балтиморі, МД.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Радь, секр.

ПЕТРО СОЛОМКО член УНС Відд. 379-го в Чикаґо, Ілл. помер 23-го липня 1995 року на 65-му році життя. Похорон відбувся на Elm Lawn Memorial Park Cemetery in Elmhurst, Illinois.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО БОДНАР член УНС Відд. 102-го Т-ва свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо помер 14-го жовтня 1995 року. Нар. 7-го березня 1930 року в селі Лубінь Малий, Городок, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину і дочок Дану Пасло і Христину Сола та троє внуків. Похорон відбувся 18-го жовтня 1995 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.

МИХАЙЛО КОЛЕС член УНС Відд. 399-го Т-ва „Леви" в Чикаґо, Ілл. помер 3-го жовтня 1995 року на 77-му році життя. Нар. 1918 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку племінницю Гейл Келлі і сестру Розу Книш. Похорон відбувся 5-го жовтня 1995 року на цвинтарі св. Марії в Евергрін Парк, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Роман Б. Прилхан, секр.

ARKA Company DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550
НА РІЗДВ'ЯНІ СВЯТА: КУТЯ, МАК, ГРИБИ, СВЯТОЧНІ КАРТОЧКИ, КОЛЯДИ (касетки, платівки). ВИСИЛАЄМО ПОШТОЮ.

✻ ПРАЦЯ ✻

CHILDCARE/ HOUSEKEEPER
needed: 3 children. Must be very loving, patient and hard working! Long hours daily. Must speak and understand a little English. Middle aged. Live in 7 days. Work 6 days. $300[00] to start. Call Kelly
(516) 587-6340

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(201) 375-5555

scope travel inc
800 242-7267
201 378-8998

SCOPE 1996 BROCHURES ARE READY!

AIR ONLY to UKRAINE
- NEW YORK *to* KYIV..... *from* $640
- NYC *or* CHICAGO *to* LVIV..... *from* $629
- *Lufthansa to* KYIV *or* LVIV..... *from* $699

Gateways: Atlanta, Boston, Chicago, Miami, Los Angeles, Newark, New York, Washington
- PREPAID TICKETS *from* UKRAINE LVIV *or* KYIV..... *from* $675

SPECIAL INTEREST TOURS
- MEDICAL CONGRESS (WFUMA) *ODESSA* September 8 - 13, 1996
- UKRAINIAN OBSERVANCES of the Anniversaries of Brest and Uzhorod Unions *ROME* July 5 - 10, 1996
- GROUP TOURS to UKRAINE over 40 escorted, all-inclusive and budget departures

Tour Registration Bonus
$150 per couple by Dec 31, 1995

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
So. Bound Brook Monument Co.
45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07059
РАЇСА ХЕЙЛИК, власник
(908) 647-7221 • (908) 647-3492
СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА в ГАМПТОНБУРГУ та ІНШИХ